

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa R. A. L. z siedzibą w Wielkiej Brytanii
przeciwko Stowarzyszeniu Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych
i Słowno-Muzycznych SAWP w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 listopada 2014 r.,

zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego

z dnia 11 marca 2014 r.

- 1) oddała zażalenie;**
- 2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 marca 2014 r., w uwzględnieniu apelacji R. A. L. jako powoda w sprawie przeciwko Stowarzyszeniu Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP w W. o zapłatę, Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Okręgowego w W. z 19 kwietnia 2013 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W zażaleniu na orzeczenie z 11 marca 2014 r. pozwany zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem przepisów postępowania mającym istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 386 § 4 k.p.c. przez jego zastosowanie, podczas gdy Sąd Okręgowy rozpoznał istotę sprawy, a wydanie wyroku nie wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz obciążenie powoda kosztami postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W uchwale składu siedmiu sędziów z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 (OSNC 2008, nr 6, poz. 55), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Co do zasady, rozpoznanie sprawy przez sąd drugiej instancji powinno zakończyć się orzeczeniem reformatoryjnym. Podstawą do wydania orzeczenia kasatoryjnego przez ten sąd jest wyłącznie art. 386 § 2 i 4 k.p.c., a zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zmierza do skontrolowania, czy kasatoryjne orzeczenie sądu drugiej instancji zostało wydane zgodnie z powołanymi przepisami. Spośród tych przepisów art. 386 § 4 k.p.c. upoważnia sąd drugiej instancji do uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w razie nierozpoznania istoty sprawy. Jeżeli wyrok został uchylony z powodu nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, to rolą Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym jest zbadanie, czy sąd odwoławczy

prawidłowo rozumiał to pojęcie oraz czy jego merytoryczne stanowisko w sprawie uzasadniało taką ocenę postępowania sądu pierwszej instancji. Poza zakresem kontroli w postępowaniu zażaleniowym pozostaje natomiast prawidłowość stanowiska prawnego sądu odwoławczego co do meritum sprawy.

Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315; postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22; z 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97, nie publ.; z 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, nie publ.; wyroki Sądu Najwyższego z 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003, nr 3, poz. 36; z 21 października 2005 r., III CK 161/05, nie publ.; z 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2). Do nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji dochodzi także w razie oddalenia powództwa z uwagi na przyjęcie braku legitymacji procesowej po którejś ze stron albo z uwagi na wygaśnięcie lub przedawnienie roszczenia, jeżeli sąd pierwszej instancji sformułuje wnioski co do sposobu rozstrzygnięcia na podstawie samych tylko twierdzeń stron, czy po przeprowadzeniu ograniczonego postępowania dowodowego, a sąd drugiej instancji oceny tej nie podzieli (por. wyroki Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22; z 14 maja 2002 r., V CKN 357/00, nie publ.).

W niniejszej sprawie powódka domagała się zasądzenia na jej rzecz od Stowarzyszenia Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP w W. kwoty 100.000 zł wraz z odsetkami od 15 marca 2011 r., jako należnej reprezentowanym przez powoda artystom wykonawcom części opłat

pobranym przez pozwanego od producentów i importerów z tytułu sprzedaży urządzeń do przegrywania i kopiowania utworów oraz tzw. czystych nośników za okres od 1 maja 2004 r. do dnia wydania wyroku.

Wyrokiem z 19 kwietnia 2013 r., Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo, gdyż przyjął, że powód, z uwagi na swój status, nie ma legitymacji do dochodzenia zgłoszonego roszczenia. O wydaniu przez Sąd Apelacyjny zaskarżonego orzeczenia zadecydowało przyjęcie, że okoliczności wskazane przez Sąd Okręgowy nie są dostateczne dla zakwestionowania legitymacji powoda, ale w celu stanowczej wypowiedzi co do tego, czy powód może dochodzić roszczenia z powołaniem się na umowy załączone do pozwu konieczne jest zbadanie na podstawie prawa materialnego właściwego dla powoda, czy załączone do pozwu umowy uprawniają go do dochodzenia na swoją rzecz roszczeń zgłoszonych w niniejszej sprawie. W tym celu Sąd Okręgowy powinien, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zwrócić się do Ministerstwa Sprawiedliwości o udzielenie tekstu prawa brytyjskiego, regulującego skutki czynności prawnych dokonanych między powodem a artystami wykonawcami. W przypadku braku takiej możliwości powołać biegłego.

Zweryfikowanie legitymacji czynnej powoda będzie przesłanką do oceny wysokości przysługującego mu roszczenia.

Zakwestionowanie przez sąd drugiej instancji stanowiska sądu pierwszej instancji co do braku legitymacji czynnej powoda, wskutek czego sąd ten orzekł o oddaleniu powództwa, bez przeprowadzenia postępowania zmierzającego do wyjaśnienia wysokości dochodzonego roszczenia, kwalifikuje się jako nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. Nietrafnie zatem pozwany zarzuca, że zaskarżone orzeczenie zapadło z naruszeniem tego przepisu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.